

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА ВО ЛАБОРАТОРИЈА“ ОД
ДОЦ. Д-Р ЕМИЛИЈА АРСОВ И ПРОФ. Д-Р САША МИТРЕВ, ЗЕМЈОДЕЛСКИ
ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1302-198/12 од 131. редовна седница на Наставно-научниот совет на Земјоделски факултет, одржана на 18.10.2016 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Душан Спасов, вонреден професор, Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип;
- д-р Лилјана Колева-Гудева, редовен професор, Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,

за подготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА ВО ЛАБОРАТОРИЈА“ од доц. д-р Емилија Арсов и проф. д-р Саша Митрев, наменет за студентите на прв циклус студии на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Земјоделски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Заштита при работа во лабораторија“ од доц. д-р Емилија Арсов и проф. д-р Саша Митрев е конципиран и пишуван според Наставниот план и програма на предметот Заштита при работа во лабораторија, кој се изучува како избран предмет на прв циклус студии на ниво на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во прва година, прв семестар, како избран предмет со неделен фонд на часови 2+1+1 и носи 4 кредити, вкупно 120 кредити. Ракописот кој им е доставен на рецензентите претставува целосен материјал преку кој студентите ќе можат да добијат сознанија потребни за предметната материја, но и ќе може целосно да се реализираат барањата на предметната програма и ЕКТС системот.

Податоци за обемот ракописот: Содржината на ракописот, кој е наменет за издавање на привремено учебно помагало во вид на скрипта по предметот Заштита при работа во лабораторија, е претставена во текст од вкупно 70 страници, со 42 слики.

Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонт Arial, со големина на буквите 11. Ракописот е подготвен според стандардната методологија, а обемот на трудот и неговата содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Ракописот по обемот и содржината ги задоволува критериумите за скрипта и кореспондира со бројот на часови на предметот Заштита на животната средина за студентите на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Скрипта што обработува иста содржина на УГД досега не е објавена. Нормално материјата од некои поглавја помалку или повеќе е застапена и во другите скрипти од биолошките науки, меѓутоа како целина и начин на обработка на материјата ракописот е автентично дело.

Краток опис на содржината: Ракописот е напишан на лесен, едноставен и разбирлив јазик. Материјата е конципирана во неколку поглавја и тоа: прв дел: Вовед, Поим за заштита при работа во лабораторија; втор дел: Што е акредитација; трет дел: Типови на лабораториски објекти според биолошка безбедност; четврти дел: Процедури при работа во лабораторија; петти дел: Згрижување на веќе употребениот материјал; **шести дел:** Лична заштита и опрема; **седми дел:** Лабораториски прибор; **осми дел:** Поважни постапки

во биохемиска лабораторија; **деветти дел:** Стерилизација; **десетти дел:** Дезинфекција; **единаесетти дел:** Постапување со отпад од лаборатории; **дванаесетти дел:** Лабораториски техники и заштита при работа.

Во **првото поглавје** е даден краток вовед за поимот лабораторија и организациската структура на работа во истата. Авторите даваат и кратко објаснување за сигурносните мерки, како и за личната заштита при работа во лабораториски услови. Исто така, во ова поглавје е даден и опис на работниот простор за реализација на експериментите или научноистражувачките достигнувања.

Во **второто поглавје** акцентот е ставен на практичните потреби на секоја лабораторија, а тоа е процедура на работа пропишана од Институтот за акредитација на Македонија, следење на истите процедури, појаснување на процесот на акредитација и поим за акредитирани лаборатории.

Третото поглавје ги опишува типовите на лабораториски објекти според биолошката безбедност. Лабораториска биолошка безбедност подразбира правилен начин на чување, употреба, правилна примена на методологијата, со цел да се спречи ненамерно изложување на патогени и токсични хемикалии. Проектирањето на една лабораторија, како и чувствувањето безбедно во истата е значаен фактор за сите кои работат во лабораторија или се дел од неа преку изучување на различни курсеви поврзани со лабораториската работа.

Четвртото поглавје дава преглед на процедурите и сигурносните мерки при лабораториската работа. Поголавје кое секој пред да влезе или сака да биде дел од една лабораториска работа мора да ги почитува, знае и следи мерките и процедурите накратко опишани во ова поглавје.

Петтото поглавје дава опис на лична заштита и опрема, како и на задолжително користење и ракување со истата.

Шестото поглавје дава опис на дел од дел од лабораторискиот прибор кои се користи во секоја добро опремена и функционална лабораторија.

Седмиот дел претставува надополнување на претходното поглавје со опис на дел од техниките и постапките на работа во лабораторија.

Осмото поглавје дава детален опис на методологија на лабораториска работа, основни принципи, постапки во лабораториските акредитирани центри.

Деветтото поглавје се надоврзува на стерилноста во лабораториските услови, поим за стерилизација, видови и начин на примена во лабораторија.

Десетто поглавје е многу значајно кога станува збор за лабораториска работа и заштита при истата, а тоа се цели на дезинфекција, техники, начини и примена во лабораториски услови.

Последните два дела даваат акцент на постапување со отпадот кој се добива како финален дел од секоја завршена лабораториска анализа, како и примена на прва помош и заштита доколку дојде до несакани последици.

Цитираната литература е современа, практична, а сите слики во учебното помагало се направени во УНИЛАБ при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

ЗАКЛУЧОК

Материјата обработена во ракописот за скрипта со наслов „Заштита при работа во лабораторија“ во целост ги задоволува потребите на Наставниот план и програма по предметот Заштита при работа во лабораторија за студентите на прв циклус студии на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Според начинот на елаборирање на материјата ова учебно помагало ги исполнува сите стандарди на скрипта, поради што сметаме дека ќе им биде од голема корист на студентите на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во совладувањето на овој предмет, како и на секој кој има желба и сака да се запознае поблизу со лабораториските принципи на работа.

Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип ракописот „Заштита при работа во лабораторија“ од доц. д-р Емилија Арсов и проф. д-р Саша Митрев да биде издаден како учебно помагало – скрипта за студентите на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Душан Спасов, с.р.

Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева, с.р.